

ŽURNALISTŲ ETIKOS INSPEKTORIUS

SPRENDIMAS

DĖL PUBLIKACIJOSE „(DUOMENYS NESKELBTINI)“, „(DUOMENYS NESKELBTINI)“, „(DUOMENYS NESKELBTINI)“, „(DUOMENYS NESKELBTINI)“ PASKELBTOS INFORMACIJOS

SK-354, 2024

Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyboje gautas Pareiškėjo skundas (registracijos Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyboje Nr. SK-354, 2024) dėl publikacijose „(duomenys neskelbtini)“ (toliau – Publikacija 1), „(duomenys neskelbtini)“ (toliau – Publikacija 2), „(duomenys neskelbtini)“ (toliau – Publikacija 3), „(duomenys neskelbtini)“ (toliau – Publikacija 4), „(duomenys neskelbtini)“ (toliau – Publikacija 5), „(duomenys neskelbtini)“ (toliau – Publikacija 6), „(duomenys neskelbtini)“ (toliau – Publikacija 7) paskelbtos informacijos (toliau – Skundas).

Skunde nurodoma, kad Publikacijose paskelbus Pareiškėjo nuotraukas, paimtas iš jo asmeninės socialinio tinklo „Facebook“ paskyros, buvo pažeista jo teisė į privataus gyvenimo bei asmens duomenų apsaugą.

Siekdamas objektyvaus ir visapusiško tyrimo žurnalistų etikos inspektorius kreipėsi į viešosios informacijos rengėją (skleidėją) UAB „(duomenys neskelbtini)“ dėl paaiškinimų pateikimo. Paaiškinimus pateikė UAB „(duomenys neskelbtini)“ direktorė-redaktorė.

Paaiškinimuose nurodoma, kad Pareiškėjas yra viešasis asmuo, todėl jo teisė į privataus gyvenimo bei asmens duomenų apsaugą yra atitinkamai siauresnė nei privataus asmens. Publikacijose Pareiškėjo nuotraukos paskelbtos tik ta apimtimi, kiek tai susiję su jo einamomis pareigomis, siekiant informuoti visuomenę kaip atrodo viešasis asmuo, dėl kurio galimai kilo interesų konfliktas. Būtent dėl to Publikacijoms iliustruoti parinkta tik po vieną Pareiškėjo nuotrauką. Be to, Publikacijoms iliustruoti parinktos Pareiškėjo nuotraukos Publikacijų paskelbimo metu buvo viešai prieinamos jo socialinio tinklo „Facebook“ paskyroje, kurią Pareiškėjas naudoja darbinės veiklos viešinimo tikslais.

Taip pat paaiškinimuose pažymima, kad po Publikacijų paskelbimo (*duomenys neskelbtini*) rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) komisija prašė, bet negavo Savivaldybės administracijos protokolų ir dokumentų, patvirtinančių, kad skiriant Pareiškėjo šeimos nariams finansinę paramą, nebuvo padaryta jokių pažeidimų. Viešasis interesas apima būtinybę žinoti, kad (*duomenys neskelbtini*) rajono savivaldybės mero (toliau – Meras) patarėjo bei Savivaldybės (*duomenys neskelbtini*) komisijos (toliau – Komisija) nario artimi asmenys gavo finansinę paramą iš Savivaldybės administracijos savo vykdomoms veikloms.

Viešosios informacijos rengėjo (skleidėjo) vertinimu, temos aktualumą sustiprina ir tai, kad Pareiškėjo sutuoktinės (*duomenys neskelbtini*) šeima buvo finansinė Mero rėmėja rinkiminiu laikotarpiu 2019 m., o Pareiškėjo sutuoktinės tėvas (*duomenys neskelbtini*) buvo vienas iš Mero

rinkimų komiteto steigėjų kandidatų. Viešosios informacijos rengėjo (skleidėjo) vertinimu, reikšmingas ir (*duomenys neskelbtini*) šeimos darbas Savivaldybės rinkimų komisijoje 2024 m. Pareiškėjo tiesioginis vadovas, Meras, 2024 m. kandidatavo į Seimą, o politinė partija (*duomenys neskelbtini*), kurios (*duomenys neskelbtini*) skyriui vadovauja Meras ir pats Pareiškėjas, taip pat dalyvavo rinkimuose 2024 m. Rinkimų rezultatų skaičiavimą organizavo Savivaldybės rinkimų komisija, kurioje dirbo (*duomenys neskelbtini*) šeima, susijusi pavaldumo santykiu – Pareiškėjas buvo rinkimų komisijos pirmininko pavaduotojas, o jo sutuoktinė (*duomenys neskelbtini*) – komisijos narė. Tai kelia įtarimus, jog Meras turi tiesioginį interesą atsilyginti savo finansiniams rėmėjams, politiniams bendražygiams bei rinkimų komisijų nariams, skirdamas jiems ar jų šeimos nariams Savivaldybės finansavimą.

Išnagrinėjęs Pareiškėjo Skundą Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo (toliau – VIĮ), Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo (toliau – ADTAĮ) ir 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (toliau – Reglamentas (ES) 2016/679) nuostatų laikymosi požiūriu, Inspektorius

nustatė:

Pareiškėjas kreipėsi dėl teisės į asmens duomenų ir privataus gyvenimo apsaugą pažeidimo.

Dėl žurnalistų etikos inspektoriaus kompetencijos

Pareiškėjas Skunde nurodė, kad paskelbiant jos atvaizdą be sutikimo buvo pažeistos Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) nuostatos. Remiantis teismų praktika, žurnalistų etikos inspektorius neturi pagrindo vadovautis visomis taisyklėmis, kurios taikytinos nagrinėjant civilines bylas, nes CK reglamentuoja privatus teisinius santykius. Žurnalistų etikos inspektoriaus kompetencija yra apibrėžta viešosios teisės normose, būtent pagrindinės taisyklės yra nustatytos VIIĮ, kuriuo ir privalo vadovautis minėta institucija, įgyvendindama savo kompetenciją (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) 2012 m. birželio 28 d. nutartis byloje Nr. A-602-2287/2012). Taigi, priimant sprendimą žurnalistų etikos inspektorius vertina Skunde pateiktą informaciją remdamasis jam priskirtina kompetencija.

Dėl Pareiškėjo statuso

Teisiniam situacijos vertinimui svarbu nustatyti Pareiškėjo statusą, kadangi priklausomai nuo to skiriasi saviraiškos laisvės apsaugos lygmuo. VIIĮ 2 straipsnio 76 dalyje reglamentuota, koks asmuo laikomas viešuoju. Minėto straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad viešuoju asmeniu pripažįstamas valstybės ar savivaldybės pareigūnas, valstybės tarnautojas, asmuo, valstybės ar savivaldybės institucijoje ar įstaigoje dirbantis pagal darbo sutartį, jeigu jo priimami sprendimai ar veikla daro įtaką visuomenei, taip pat šiose institucijose ar įstaigose sudarytų darbo grupių, komitetų, komisijų, tarybų ir kitų kolegialių institucijų narys. Publikacijų paskelbimo metu Pareiškėjas ėjo Savivaldybės mero patarėjo pareigas, todėl laikytinas viešuoju asmeniu.

Dėl Pareiškėjo teisių į asmens duomenų ir privatumo apsaugą

Skunde Pareiškėjas nurodė, kad Publikacijose neigiamų aplinkybių kontekste paskelbtas jo atvaizdas.

Nagrinėjamu atveju svarbu rasti balansą tarp asmens duomenų tvarkymo, teisės į privatumą ir saviraiškos laisvės. Lietuvos Respublikos Konstitucijos (toliau – Konstitucija) 25 straipsnyje įtvirtinta laisvė gauti ir skleisti informaciją. Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – Konvencija) 10 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta teisė į saviraiškos laisvę, apimanti laisvę turėti savo nuomonę, gauti ir skleisti informaciją bei idėjas. Tačiau minėta laisvė nėra absoliuti ir gali būti saistoma tam tikrų ribojimų, kuriuos nustato įstatymai ir kurie demokratinėje visuomenėje būtini apsaugoti žmonių teises (LVAT 2011 m. balandžio 28 d. nutartis byloje Nr. A-62-787/2011).

ADTAI 1 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad šis įstatymas taikomas kartu su Reglamentu (ES) 2016/679 ir jo įgyvendinamaisiais teisės aktais. Reglamento (ES) 2016/679 4 straipsnio 1 punkte numatyta, kad asmens duomenys – bet kokia informacija apie fizinį asmenį, kurio tapatybę nustatyta arba kurio tapatybę galima nustatyti (duomenų subjektas); fizinis asmuo, kurio tapatybę galima nustatyti, yra asmuo, kurio tapatybę tiesiogiai arba netiesiogiai galima nustatyti, visų pirma pagal identifikatorių, kaip antai vardą ir pavardę, asmens identifikavimo numerį, buvimo vietos duomenis ir interneto identifikatorių arba pagal vieną ar kelis to fizinio asmens fizinės, fiziologinės, genetinės, psichinės, ekonominės, kultūrinės ar socialinės tapatybės požymius.

Asmens duomenų tvarkymas apima bet kokią automatizuotomis arba neautomatizuotomis priemonėmis su asmens duomenų rinkiniais atliekamą operaciją ar operacijų seką, kaip antai: rinkimą, įrašymą, rūšiavimą, sistemimą, saugojimą, adaptavimą ar keitimą, išgavą, susipažinimą, naudojimą, atskleidimą persiunčiant, platinant ar kitu būdu sudarant galimybę jais naudotis, taip pat sugretinimą ar sujungimą su kitais duomenimis, apribojimą, ištrynimą arba sunaikinimą (Reglamento (ES) 2016/679 4 straipsnio 2 dalis).

Pagrindiniai su asmens duomenų tvarkymu susiję principai yra įtvirtinti Reglamento (ES) 2016/679 5 straipsnyje: teisėtumo, sąžiningumo ir skaidrumo; tikslo apribojimo principas; duomenų kiekio mažinimo principas; tikslumo principas; saugojimo trukmės apribojimo principas; vientisumo ir konfidencialumo principas, o duomenų valdytojas yra atsakingas už tai, kad būtų laikomasi visų išvardintų principų, ir sugebėti įrodyti, kad jų buvo laikomasi (atskaitomybės principas). Atsižvelgiant į tai, asmens duomenys gali būti tvarkomi, jeigu (a) duomenų subjektas davė sutikimą, kad jo asmens duomenys būtų tvarkomi vienu ar keliais konkrečiais tikslais; (b) tvarkyti duomenis būtina siekiant įvykdyti sutartį, kurios šalis yra duomenų subjektas, arba siekiant imtis veiksmų duomenų subjekto prašymu prieš sudarant sutartį; (c) tvarkyti duomenis būtina, kad būtų įvykdyta duomenų valdytojui taikoma teisinė prievolė; (d) tvarkyti duomenis būtina siekiant apsaugoti gyvybinius duomenų subjekto ar kito fizinio asmens interesus; (e) tvarkyti duomenis būtina siekiant atlikti užduotį, vykdomą viešojo intereso labui arba vykdant duomenų valdytojui pavestas viešosios valdžios funkcijas; (f) tvarkyti duomenis būtina siekiant teisėtų duomenų valdytojo arba trečiosios šalies interesų, išskyrus atvejus, kai tokie duomenų subjekto interesai arba pagrindinės teisės ir laisvės, dėl kurių būtina užtikrinti asmens duomenų apsaugą, yra už juos viršesni, ypač kai duomenų subjektas yra vaikas (Reglamento (ES) 2016/679 6 straipsnio 1 dalis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo (toliau – LAT) praktikoje akcentuojama, kad teisė į privataus gyvenimo neliečiamumą yra ginama, kai nustatoma šių faktų visuma: 1) informacijos paskleidimo faktas; 2) faktas, jog paskleista informacija yra apie Pareiškėją; 3) faktas, jog paskleista informacija yra apie žmogaus privatų gyvenimą; 4) faktas, jog informacija paskleista be asmens sutikimo; 5) faktas, jog informacija paskleista nesant teisėto visuomenės intereso. Svarstant, ar pažeistas asmens

privatumas, neturi reikšmės, ar žinios yra teisingos, t. y. ar jos atitinka tikrovę (LAT 2006 m. lapkričio 6 d. nutartis byloje Nr. 3K-3-569-06).

Įstatymų leidėjas yra numatęs atvejus, kada privačios informacijos atskleidimas galimas ir be asmens sutikimo. Minėtos išimtys reglamentuotos VII 14 straipsnio 3 dalyje, kur nustatyta, kad informacija gali būti atskleista be asmens sutikimo, kai: 1) ji padeda atskleisti įstatymų pažeidimus ar nusikalstamas veikas; 2) informacija yra pateikiama viešai nagrinėjant bylą; 3) informacija atskleidžia visuomeninę reikšmę turinčias viešo asmens privataus gyvenimo aplinkybes ar asmenines savybes.

Atsižvelgiant į aptartą įstatyminių reguliavimą, Publikacijas iliustruojant Pareiškėjo atvaizdu, kiekvienas skaitytojas Pareiškėją gali identifikuoti, todėl Publikacijose paskelbtas Pareiškėjo atvaizdas laikytinas asmens duomenimi bei privačia informacija apie Pareiškėją. Taigi, svarbu nustatyti, ar nagrinėjamu atveju viešosios informacijos rengėjas (skleidėjas), paskelbęs Publikacijas, sąžiningai informavo visuomenę ir ar neperžengė teisės skleisti informaciją ribų.

Tyrimo metu nustatyta, kad Publikacijose aptariama Savivaldybės skirta finansinė parama Pareiškėjo sutuoktinei darbo vietos pritaikymui kokybiškų paslaugų teikimui ir jos sesers įmonei veiklos plėtrai. Publikacijose akcentuojama, kad Savivaldybės finansinių paramų skyrimo svarstymo metu Pareiškėjas buvo Mero patarėjas, paskirtas eiti ir Komisijos nario pareigas. Publikacijomis keliami klausimai dėl galimo nepotizmo, interesų konflikto ir viešųjų lėšų skirstymo skaidrumo Savivaldybėje. Publikacijose pažymima, kad Pareiškėjo buvimas Komisijos, kuri sprendė dėl finansinės paramos jo artimiesiems skyrimo, nariu, pagrįstai kelia abejonių dėl tokių sprendimų objektyvumo. Taip pat Publikacijose atkreipiamas dėmesys į tai, kad Komisijos narių sudėtis nebuvo viešai skelbiama. Iš to seka, kad Publikacijų tikslas – atkreipti visuomenės dėmesį į galimą interesų konfliktą bei galimą priimamų sprendimų skaidrumo trūkumą Savivaldybėje, siekiant užtikrinti viešųjų lėšų skirstymo sąžiningumą. Taigi, Publikacijomis keliami viešojo intereso klausimai.

Atkreiptinas dėmesys, kad Publikacijose Pareiškėjas minimas tik tiek, kiek tai tiesiogiai susiję su jo, kaip Mero patarėjo ir Komisijos nario, einamomis pareigomis ir viešųjų funkcijų atlikimu. Iš Reglamento (ES) 2016/679 5 straipsnyje nustatytų pagrindinių su asmens duomenų tvarkymu susijusių principų seka, kad asmens duomenys būtų tvarkomi teisėtu, skaidriu ir sąžiningu būdu, asmens duomenų tvarkymo veiksmai turi atitikti bent vieną Reglamento (ES) 2016/679 6 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą duomenų teisėtumą patvirtinančią sąlygą. Reglamento (ES) 2016/679 6 straipsnio 1 dalies f punkte numatyta, kad teisėtas duomenų tvarkymas yra tada, kai tvarkyti duomenis būtina siekiant teisėtų duomenų valdytojo arba trečiosios šalies interesų, išskyrus atvejus, kai tokie duomenų subjekto interesai arba pagrindinės teisės ir laisvės, dėl kurių būtina užtikrinti asmens duomenų apsaugą, yra už juos viršesni. Remiantis EŽTT praktika, vertinant asmens atvaizdo paskelbimo teisėtumą, būtina įvertinti asmens statusą; jo teisėtus lūkesčius dėl privatumo atvaizdo atžvilgiu; atvaizdo ryšį su informacija, kurią jis iliustruoja; visuomenės interesą gauti tokią informaciją, kitus konkrečiu atveju svarbius aspektus (EŽTT 2004 m. birželio 24 d. sprendimas byloje von Hannover prieš Vokietiją, Nr. 59320/00). Publikacijose keliami klausimai dėl galimai kilusio interesų konflikto, kai Pareiškėjas turėjo asmeninį suinteresuotumą, kad Komisija, kurios nariu jis buvo, paskirtų Savivaldybės finansinę paramą jo artimiesiems – sutuoktinei ir jos seseriai. Remiantis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo jurisprudencija, įstatymų leidėjas pagal Konstituciją turi pareigą teisės aktais nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kuris leistų veiksmingai kontroliuoti, kaip visuomenei ir valstybei reikšmingus

sprendimus priimantys asmenys laikosi skaidrumo ir kitų principų. Tai seka iš valstybės tarnybos, kurios pagrindu politinio pasitikėjimo valstybės tarnautojams keliami aukščiausi atidumo, rūpestingumo bei skaidrumo reikalavimai. Pareiškėjas Publikacijose analizuojamos finansinės paramos skyrimo jo artimiesiems metu buvo politinio pasitikėjimo valstybės tarnautojas – Mero patarėjas, ir tokiu būdu atliko viešąsias funkcijas, todėl jo veiksmai, kiek tai susiję su eitomis pareigomis, negalėjo kelti net menkiausių abejonių. Pažymėtina, kad valdžios institucijos veikimo esmė – užtikrinti viešąjį interesą veikiant visuomenės naudai, todėl institucijų veikla turi būti skaidri ir sąžininga, nekelianti net menkiausio nepasitikėjimo ar abejonių dėl galimo piktnaudžiavimo ar nepotizmo. Skaidrumas, kaip valdžios institucijų ir valstybės tarnautojų veiklos principas, reiškia viešumą, atvirumą, atskaitingumą visuomenei, sprendimus priimančių asmenų atsakomybę už savo veiksmus. Atkreiptinas dėmesys, kad skaidrumo principas tiesiogiai susijęs su informacijos laisve, kuri apima visuomenės teisę kritikuoti valdžios įstaigų veiklą ir užtikrina, kad būtų išvengta situacijų, kai piktnaudžiuojama einamomis pareigomis ir turimais ryšiais. Remiantis Konstitucinio Teismo jurisprudencija, vieša demokratinė valstybės tarnautojų veiklos ir jų priimamų sprendimų kontrolė – svarbi visuomenės pasitikėjimo valstybe ir jos teise sąlyga (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas), o remiantis VII 9 straipsniu, kiekvienas asmuo turi teisę viešai kritikuoti valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų, taip pat pareigūnų veiklą. Tai reiškia, kad kiekvienas asmuo privalo turėti galimybę atkreipti dėmesį į situacijas, kurias laiko neteisėtomis. Neabejotina, kad veiklos vykdymo skaidrumas išskirtinai reikšmingas viešųjų finansų skirstymo kontekste. Nagrinėjamu atveju Publikacijose keliami klausimai dėl galimo interesų konflikto, kai Pareiškėjui einant Mero patarėjo pareigas bei būnant Komisijos nariu, Pareiškėjo artimiesiems buvo paskirta Savivaldybės finansinė parama. Kaip viešosios informacijos rengėjas (skleidėjas) pažymėjo paaiškinimuose, Pareiškėjo šališkumą galima įžvelgti ir dėl to, kad Pareiškėjo sutuoktinės šeima rėmė Merą rinkiminiu laikotarpiu, todėl Meras gali siekti atsidėkoti jį rėmusiems asmenims bei jų artimiesiems skiriant paramą iš viešųjų lėšų. Finansinės paramos skyrimas Pareiškėjo sutuoktinės darbo vietos pritaikymui ir jos sesers veiklos vykdymo plėtrai buvo tiesiogiai susiję su Pareiškėju, kadangi jis buvo Komisijos, kuri svarstė paramos skyrimą, narys ir Mero, kurį Pareiškėjo sutuoktinės šeima rėmė rinkiminiu laikotarpiu finansiškai, patarėjas. Taigi, aplinkybės, kad Pareiškėjo sutuoktinės šeima buvo finansinė Mero rėmėja rinkiminiu laikotarpiu, Pareiškėjo sutuoktinės tėvas buvo vienas iš Mero rinkimų komiteto steigėjų, Meras, Pareiškėjo tiesioginis vadovas 2024 m. dalyvavo rinkimuose į Seimą, o rinkimų komisijos nariais buvo Pareiškėjas bei jo sutuoktinė, pagrįstai kelia klausimus dėl galimo Mero intereso atsilyginti jį palaikiusiems asmenims.

LVAT praktikoje akcentuojama, kad jau minėtas konstitucinis skaidrumo valstybės tarnyboje principas yra neatsiejamas nuo etiško ir sąžiningo pareigų atlikimo – viešosios veiklos aiškumo, vengiant ne tik viešųjų ir privačių interesų konflikto, bet ir tokio konflikto regimybės (LVAT 2022 m. gegužės 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1423-756/2022). Teismų praktikoje, aiškinant Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymą (toliau – Įstatymą), laikomasi pozicijos, kad privatus interesas apima nebūtinai materialinį, suinteresuotumą ir gali būti nukreiptas į konkretaus asmens naudos (įskaitant profesinę) sukūrimą ar prielaidas tai naudai atsirasti ateityje (LVAT 2017 m. balandžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1161-858/2017). Nagrinėjamu atveju Mero Pareiškėjo skyrimas Komisijos nariu yra susijęs su profesine (neturtine) nauda, o Pareiškėjo artimiesiems skirta finansinė parama – finansine nauda. Be to, Įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatyta, kad valstybės tarnyboje dirbantys asmenys privalo

vengti interesų konflikto ir elgtis taip, jog nekiltų abejonių, kad toks konfliktas yra. Aiškinant minėtą nuostatą, teismų praktikoje akcentuojama, kad konfliktą kelia asmens, dirbančio valstybės tarnyboje, galimas šališkumas priimant sprendimus, jo teigiamas ar neigiamas nusistatymas, todėl valstybės tarnautojas, priimdamas sprendimus, privalo vengti net šališkumo regimybės (LVAT 2012 m. rugsėjo 6 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A662-2728/2012). Minėto Įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad valstybės tarnautojui draudžiama dalyvauti rengiant, svarstant ar priimant sprendimus arba kitaip juos paveikti ar bandyti paveikti, arba atlikti kitas tarnybines pareigas, jeigu atliekamos tarnybinės pareigos yra susijusios su jo privačiais interesais. Iš to seka, kad turi būti dedamos maksimalios pastangos siekiant išvengti interesų konflikto, todėl net ir tuo atveju, jei sprendimai buvo priimti laikantis teisės aktų reikalavimų, galima neskaidrumo regimybė sudaro teisėtą pagrindą tokius klausimus analizuoti viešai. Atsižvelgiant į tai, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, o valstybės tarnybos atvirumas nulemia, kad Pareiškėjas, eidamas pareigas, privalo veikti skaidriai ir sąžiningai, darytina išvada, kad Pareiškėjo priklausymas Komisijai, kuri skyrė finansinę paramą Pareiškėjo artimiesiems, nors savaime yra tik prielaida interesų konfliktui kilti, tačiau kartu su aptartų aplinkybių visuma, patvirtinančia atitinkamą suinteresuotumą dėl konkrečių sprendimų priėmimo, susijusių su paramos artimųjų vykdomos veiklai skyrimu, sudaro pagrindą abejoti Komisijos priimtu sprendimu. Pareiškėjo ir jo sutuoktinės šeimos ryšiai su Meru gali turėti įtakos Komisijos priimamiems sprendimams. Kadangi informacija apie posėdį, kurio metu buvo skirta parama Pareiškėjo artimiesiems, nėra viešai prieinama bei atsižvelgiant į valstybės tarnautojams ir valdžios įstaigoms keliamus profesinės etikos, viešumo bei atvirumo reikalavimus, ši situacija visuomenei kelia pagrįstų abejonių dėl viešųjų ir privačių interesų konflikto egzistavimo. Taigi, Publikacijose aptariama situacija, kai Savivaldybės paramą gauna su valdininkais susiję asmenys, kelia abejones dėl Komisijos sprendimų skaidrumo ir galimo nepotizmo Savivaldybėje.

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad politinio pasitikėjimo valstybės tarnautojai neišvengiamai ir sąmoningai atsiveria nuodugniai savo darbo kontrolei. Sistemiškai vertinant EŽTT formuojamą praktiką, galima daryti išvadą, kad beveik nepaliekama teisės riboti saviraiškos laisvę, kai kalbama apie reikšmingas pareigas valstybės tarnyboje einančius asmenis. Lietuvos teismų praktikoje taip pat akcentuojama, kad svarbią reikšmę saviraiškos laisvės kontekste turi atskira grupė – politikai ir kiti viešieji asmenys (įskaitant valstybės tarnautojus) (LVAT 2011 m. birželio 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A62-795/2011). Viešasis interesas apima visuomenės teisę žinoti apie valdžios veiksmus ir galimai neskaidriai veikiantį valstybės tarnautoją. Atitinkamai valstybės tarnautojai kaip viešieji asmenys turi toleruoti jų atžvilgiu reiškiamą kritiką ar vertinimus, ypač, kai siekiama kritikuoti, iškelti jų vykdomos veiklos trūkumus, turinčius reikšmės visuomenei. Iš to seka, kad Publikacijų paskelbimo metu Pareiškėjo eitos pareigos nulėmė teisėtą ir pagrįstą visuomenės domėjimąsi Pareiškėju ir Savivaldybės skirtu finansavimu jo artimiesiems. Pažymėtina, kad vienas iš viešosios informacijos rengėjų (skleidėjų) profesinės veiklos tikslų yra kelti aktualias visuomenei problemas. Nagrinėjamu atveju Publikacijomis siekta informuoti visuomenę apie politinio pasitikėjimo valstybės tarnautojo artimųjų gautą finansinę paramą iš Savivaldybės, skatinti visuomenės pasitikėjimą valdžia, užtikrinti valdžios sprendimų skaidrumą ir objektyvumą. Tai reiškia, kad šiuo atveju formalieji viešųjų ir privačių interesų konflikto požymiai sudarė pagrindą apie tai informuoti visuomenę ir nėra būtina nustatyti, jog valstybės tarnyboje einantis pareigas asmuo savo privačius interesus realizavo pakenkdamas viešiesiems interesams. Taigi, atsižvelgiant į tai, kad Įstatymas nustato, jog nėra toleruotinos net ir interesų

konflikto regimybės, kilus menkiausiai abejonei dėl Pareiškėjo vykdomos veiklos, viešosios informacijos rengėjai (skleidėjai) turi pareigą viešai reikšti abejones, vertinti bei kritikuoti su juo susijusius Savivaldybės sprendimus.

Skunde Pareiškėjas nurodė, kad Publikacijoms iliustruoti parinktos jo nuotraukos paimitos iš jo socialinio tinklo „Facebook“ asmeninės paskyros. Tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas savo socialinio tinklo „Facebook“ paskyroje aktyviai viešina su einamomis pareigomis susijusią informaciją. Į savo paskyrą Pareiškėjas kelia su jo darbu Savivaldybėje tiesiogiai susijusią medžiagą, pavyzdžiui, kvietimus dalyvauti susitikimuose su Meru, informaciją apie Savivaldybės tarybos posėdžius ir pan. Atsižvelgiant į tai, kad Pareiškėjas savo socialinio tinklo paskyra naudojami vykdomos darbinės veiklos viešinimo tikslu, siekiant sulaukti visuomenės susidomėjimo Savivaldybės vykdoma veikla, todėl nėra pagrindo išvadai, kad nuotraukų iš jo socialinio tinklo paskyros panaudojimas Pareiškėjui nepalankiomis sąlygomis yra neteisėtas. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad nuotraukose Pareiškėjo atvaizdas užfiksuotas neutralioje aplinkoje, neatskleidžiant jokių Pareiškėjo asmeninio gyvenimo detalių. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad, nors viešosios informacijos rengėjas (skleidėjas) paskelbė Pareiškėjo atvaizdą be jo sutikimo, tačiau tai atliko užtikrindamas viešąjį interesą, todėl sąžiningai siekė teisėtų tikslų – pateikti informaciją apie Pareiškėją, kaip Mero patarėją ir Komisijos, kuri svarstė dėl finansinės paramos iš viešųjų Savivaldybės lėšų jo artimiesiems skyrimo, narį bei Komisijos priimtą sprendimą. Tai nulemia, kad Pareiškėjo, kaip duomenų subjekto, interesai nėra viršesni. Kadangi Publikacijose paskelbta informacija susijusi su Pareiškėjo, kaip viešojo asmens, darbine veikla, prioritetas teikiamas visuomenės teisei žinoti. Taigi, tai, kad Publikacijose aptariama situacija, kai Savivaldybė skyrė paramą Pareiškėjo artimiesiems, vyko Pareiškėjui tiesiogiai einant pareigas Savivaldybėje, nulėmė žiniasklaidos teisę ne tik rašyti apie situaciją, bet ir paskelbti Pareiškėjo atvaizdą Reglamento (ES) 2016/679 6 straipsnio 1 dalies f punkto pagrindu. Iš to seka, kad Pareiškėjo asmens duomuo – atvaizdas, buvo tvarkomas teisėtai, todėl teisės į asmens duomenų apsaugą pažeidimas nekonstatuotinas.

Pareiškėjas Skunde taip pat nurodė, kad Publikacijose paskelbiant jo atvaizdą buvo pažeista teisė į privataus gyvenimo apsaugą. EŽTT praktikoje akcentuojama, jog privačių duomenų paskelbimo teisėtumas kiekvienu atveju vertinamas individualiai, atsižvelgiant į šių duomenų paskelbimo aplinkybes. Būtent dėl to kiekvienu atveju reikia atskirti publikacijas apie asmens privataus gyvenimo detales ir publikacijas apie faktus, kurie gali prisidėti prie diskusijos viešojo intereso klausimais (EŽTT 2015 m. lapkričio 10 d. sprendimas byloje Couderc ir Hachette Filipacchi Associés prieš Prancūziją, Nr. 40454/07). Taigi, nagrinėjamu atveju būtina įvertinti, ar privataus pobūdžio informacijos paskelbimas pateisinamas viešuoju interesu.

Kaip jau minėta, Publikacijose aptariamą viešąjį interesą tenkinantys klausimai. Pareiškėjo atvaizdas skelbiamas išskirtinai siekiant informuoti visuomenę apie Pareiškėją kaip Mero patarėją ir Komisijos, kuri svarstė klausimą dėl finansinės paramos Pareiškėjo artimiesiems skyrimo, narį bei Savivaldybės priimtą sprendimą. Pažymėtina, kad Publikacijose skelbiamas Pareiškėjo atvaizdas nėra iškraipytas, retušuotas ar kitaip pakeistas. Be to, Publikacijose panaudotos Pareiškėjo nuotraukos neatskleidžia jokių kitų išimtinai su Pareiškėjo asmeniniu gyvenimu susijusių aplinkybių ir buvo panaudotos tik įgyvendinant viešosios informacijos rengėjo (skleidėjo) saviraiškos laisvę informuojant visuomenę apie galima interesų konfliktą Savivaldybėje. Iš to seka, kad Publikacijose paskelbiant Pareiškėjo atvaizdą siekta informuoti visuomenę, kaip atrodo asmuo, esantis Komisijos, kuri svarstė dėl viešųjų lėšų skyrimo jo artimiesiems, nariu ir nesiekta patenkinti

visuomenės smalsumo. Kaip jau minėta, tam, kad asmens teisė į privatų gyvenimą būtų ginama, turi būti nustatoma faktų visuma. Atsižvelgiant į tai, kad šiuo atveju nėra faktų visumos, kadangi informacija paskelbta apie viešąjį asmenį bei siekiant užtikrinti viešąjį interesą, nėra teisinio pagrindo išvadai, jog buvo pažeista Pareiškėjo teisė į privataus gyvenimo apsaugą.

Apibendrinant tai, kas aptarta, pažymėtina, kad įvertinus Pareiškėjo statusą, Publikacijų turinį bei paskelbimo kontekstą, Pareiškėjas Publikacijose minimas ir jo atvaizdas paskelbtas kontekste, susijusiam su viešojo intereso įgyvendinimu ir tik tokia apimtimi, kiek tai susiję su Pareiškėjo einamomis pareigomis Savivaldybėje. Publikacijose paskelbtu Pareiškėjo atvaizdu nebuvo siekta tenkinti visuomenės smalsumo, priešingai – siekta supažindinti visuomenę su Publikacijose aptariamu galimu interesų konfliktu Savivaldybėje. Taigi, nustačius, kad Pareiškėjo nuotrauka paskelbta būtent dėl jo, kaip viešojo asmens, eitų pareigų, darytina išvada, kad viešosios informacijos rengėjas (skleidėjas) turėjo teisę tokią informaciją skleisti viešai.

Remdamasis išdėstytais motyvais ir vadovaudamasis VII 50 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktu, 3 dalies 6 punktu, ADTAĮ 7 straipsnio 2 dalimi, 31 straipsnio 1 dalies 2 punktu, žurnalistų etikos inspektorius

nusprendė:

1. Pripažinti Pareiškėjo skundą dėl publikacijose „(duomenys neskelbtini)“, „(duomenys neskelbtini)“, „(duomenys neskelbtini)“, „(duomenys neskelbtini)“, „(duomenys neskelbtini)“ paskelbtos informacijos nepagrįstu.
2. Atmesti Pareiškėjo skundą dėl galimo asmens duomenų apsaugos pažeidimo.
3. Išsiųsti sprendimą Pareiškėjui, UAB „(duomenys neskelbtini)“.

Žurnalistų etikos inspektorius sprendimai gali būti skundžiami Regionų administraciniam teismui per 30 dienų nuo jų gavimo (paskelbimo) dienos.

Žurnalistų etikos inspektore

Gražina Ramanauskaitė